

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності
(назва освітньої програми)

на тему: «Теорія і методика обліку та аудиту формування доходу та визначення фінансових результатів на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»»

Виконавець:

студентка факультету менеджменту,
обліку та інформаційних технологій

Корж Вероніка Юріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

доктор економічних наук, професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Кузіна Руслана Віліївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В наш час не має жодної організації чи підприємства, яке б не ставило на меті отримати дохід та досягнути максимального прибутку. Всі організації та підприємства, які існують в наш час виробляють продукцію, надають послуги та роботи, створюють товари, які потім реалізуються на ринку збуту, після чого отримують дохід. Тому дана тема є актуальною, через те що саме на це спрямована діяльність кожної установи.

Дохід є важливою складовою діяльності всіх підприємств, метою які прагнуть отримати прибуток, визначення якого потребує досконалого ведення обліку. Від повноти та достовірності інформації, зазначеної у фінансовій звітності стосовно доходів та витрат, залежить правильне визначення фінансового результату та прийняття ефективних управлінських рішень. Саме тому облік доходів для підприємства набуває стратегічного значення.

Вищезазначені проблеми є актуальними та важливими в зв'язку з нестабільністю нормативно-правової бази обліку, становищем економіки країни, тому вимагають подальшого їх дослідження та пошуку шляхів вирішення та удосконалення. Також актуальність посилюється впровадженням та застосуванням МСФЗ в Україні, коли вимагається здійснення «...изучения методик анализа процессов применения МСФО в других странах»; а також інтелектуалізації - «виробництву» інформації і її стандартизації та критичний огляд методологічних, організаційних, кадрових, етичних проблем цих процесів. У зв'язку з прийняттям бухгалтерської Директиви ЄС «відбулися значні зміни в критеріях, за якими відносять підприємства до тієї або іншої групи...», а одним із трьох головних критеріїв стали «доходи від будь-якої діяльності за рік...».

Проблеми обліку доходів, витрат, формування й відображення у фінансовій звітності результатів діяльності підприємств ґрунтовно досліджені в працях таких відомих учених, як: Н.М Ткаченко, Т.О. Білик, Ф.Ф. Бутинець, С.П. Бубенко, Л.М. Духновська, О.Д. Гудзінський, А. Дудар,

Ю.В. Захарова, Г.Г. Кірейцев, Н.В. Конькова, О.В. Лишиленко, В.Ф. Максимова, Л.В. Нападівська, Г. Г. Осадча, А.В. Растяпін, В.К.Савчук, Р.В. Скасюк, В.В. Сопко, Т.І. Тесленко, Н.М. Ткаченко, Л.М. Чернелевський, О.Е. Ширягіна та інших.

У роботах сучасних науковців недостатньо повно висвітлена організація документооборту при оформленні доходів від реалізації продукції, взаємозв'язки даних окремих форм, вплив факторів, що обумовлюють тенденції зміни показників платоспроможності підприємства. Все назване обумовило вибір даної теми.

Метою роботи є розробка принципів та інформаційне забезпечення управління доходами та фінансовими результатами підприємства та порядок проведення їх аудиту.

Виходячи з мети, головними **завданнями роботи** є:

- розглянути нормативно-правове забезпечення обліку доходів;
- визначити сутність, визначення та момент визнання доходів, порівняння П(С)БУ з МСФЗ;
- визначити дискусійні питання обліку доходів;
- навести організаційну характеристику підприємства КП «ТМО»;
- розглянути аналітичний та синтетичний облік доходів;
- зазначити порядок визначення доходів від основної діяльності ;
- визначити мету, завдання та методика проведення аудиту;
- навести напрямки вдосконалення системи обліку фінансових результатів на КП «ТМО»;
- обґрунтувати застосування методів економіко-математичного моделювання для дослідження впливу на формування доходу та визначення фінансових результатів КП «ТМО».

Об'єктом дослідження є облікове і інформаційне забезпечення управління доходами та фінансовими результатами підприємства КП «ТМО».

Предметом дослідження є комплекс теоретичних, методичних і практичних аспектів обліку доходів та фінансових результатів.

Методи дослідження. Дослідження проводилось із застосуванням наукових методів, що базуються на діалектичному методі пізнання та об'єктивних законах розвитку економіки. До основних загальних методів дослідження, що використовувались, належить метод індукції та дедукції, логічний та історичний підхід до вивчення економічних категорій і практики ведення обліку фінансових результатів, інші елементи економіко-статистичного методу.

Теоретичною та методологічною основою роботи стали законодавчі акти, нормативно-правові документи з питань обліку доходів, наукові праці вітчизняних вчених, дані обліку та звітності КП «ТМО».

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що результати аналізу та рекомендації будуть застосовані КП «ТМО» для покращення фінансової діяльності підприємства.

Фактографія роботи базується на звітній інформації досліджуваного підприємства, відомостях його первинного, аналітичного та синтетичного обліку та статистичних даних, що стосуються податкових розрахунків та звітності підприємств.

Обсяг роботи складає 100 сторінок та додатки. Робота містить таблиці, рисунки, які відображають тему роботи. Список використаної літератури налічує 112 джерел.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретична основа обліку доходів»* розглянуто нормативно-правове забезпечення обліку доходів, сутність, визначення та момент визнання доходів, порівняння П(С)БО з МСФЗ, дискусійні питання обліку доходів.

У другому розділі *«Організація та методика обліку доходів»* описана організаційна характеристика підприємства КП «ТМО», проаналізовано аналітичний та синтетичний облік доходів, порядок визначення доходів від основної діяльності.

У третьому розділі «Аудит та аналіз фінансових результатів на КП «ТМО» запропоновано напрямки вдосконалення системи обліку фінансових результатів на КП «ТМО», застосовано методи економіко-математичного моделювання для дослідження впливу на формування доходу та визначення фінансових результатів КП «ТМО».

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких представлено нижче.

Аналіз джерел нормативно-правового спрямування дозволяє зауважити, що законодавча база для здійснення обліку фінансових результатів представлена в Україні достатньо значною кількістю законів, постанов, положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський підхід до поняття «дохід підприємства» переважно базується на терміні «економічна вигода». Дохід – це валове надходження економічних вигод протягом певного періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників капіталу.

Фінансовий результат є визначальним критерієм ефективності господарювання, а позитивне значення фінансового результату визначає можливість подальшого розвитку підприємства та створює запас фінансової стійкості, який дає підприємству змогу оперативно реагувати на зміни у ринковій кон'юктурі.

П(С)БО 15 «Дохід» та МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» мають досить значну кількість спільних рис щодо визнання доходів, їх оцінки та зображення у звітності.. Однак виявлено й низку суттєвих відмінностей, а саме: класифікація виду діяльності, авансові та відстрочені платежі, юридична сутність та економічний зміст доходу.

Порівняння підходів до бухгалтерського обліку доходів, дає можливість зробити висновок, що ширшою є структура МСФЗ 15 ніж

П(С)БО 15. Але стандарти мають також і значну кількість спільних рис, які подібно трактуються. В сучасній ринковій економіці, яка має тенденцію змінюватися, необхідний постійний аналіз та удосконалення національних стандартів з обліку доходів відповідно до цих змін, а також міжнародних стандартів.

З прийняттям національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку значно змінилися методологія обліку формування та використання прибутку підприємства і порядок розкриття цієї інформації в фінансовій звітності, зокрема: для обліку доходів і результатів різних видів діяльності передбачено рахунки класу 7 “Доходи і результати діяльності”, які деталізують отримані доходи за видами діяльності; доходи визнаються одночасно з затратами, що були понесені в зв’язку з отриманням цих доходів; для обліку витрат новим Планом рахунків передбачено рахунки класу 8 “Витрати за елементами” та 9 “Витрати діяльності”, використання в обліку одночасно двох класів вважаємо доцільним; фінансовий результат визначається тільки після перенесення сальдо по рахунках класу 7 та 9 на результативний рахунок 79; податок на прибуток відноситься на витрати підприємства.

Завданнями аудиту операцій з обліку доходів діяльності є: перевірка правильності розмежування доходів і фінансових результатів діяльності за кожною класифікаційною групою; встановлення правильності умов визнання та оцінки доходів і результатів від звичайної діяльності; перевірка правильності накопичення та віднесення доходів від реалізації продукції (товарів, робіт та послуг) на результати основної діяльності; перевірка правильності накопичення та віднесення доходів операційної, фінансової, інвестиційної і надзвичайної діяльності на фінансові результати; підтвердження достовірності та правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з обліку доходів діяльності та інше.

Предметом аудиту операцій з обліку доходів діяльності є господарські процеси та операції, пов’язані з визначенням доходів діяльності, а також

відносини, що виникають при цьому всередині підприємства та за його межами.

Запропоновано змінні витрати у розрізі підприємства обліковувати на рахунку 93 «Витрати на збут», а постійні по підприємству на рахунку 92 «Адміністративні витрати». При цьому варіанті обліку пропонується розподіляти змінні та постійні витрати між видами і групами послуг.

Для організації обліково-аналітичної інформації про доходи і витрати в аналітичному розрізі згідно з системою «Директ-костінг» запропоновано ввести у використання безсальдовий активно-пасивний рахунок 78 «Маржинальний дохід», у дебет якого необхідно списувати суми з субрахунку 903 «Собівартість наданих послуг» у розрізі послуг, а також рахунку 93 «Витрати на збут» розподілені між видами послуг. У кредит – відносити суми з субрахунку 703 «Доходи від реалізації послуг», а також у розрізі послуг.

Метою аналізу доходів є виявлення, вивчення, мобілізація резервів росту доходів, підвищення рентабельності при покращенні якості обслуговування покупців. На підставі проведеного аналізу, можна визначити зменшення прибутку протягом 2017-2019 років. Зменшення чистого прибутку у 2019 році на 559544 тис грн. відбулося за рахунок зменшення рентабельності на 49,25пп (528328,9 тис грн.) а за рахунок зменшення доходу прибуток зменшився на 312215,1 тис грн.

У 2018 р., порівняно з 2017 р. – сума чистого прибутку збільшилася на 166860 тис грн., в тому числі за рахунок факторів: середніх залишків власного капіталу - на 2848,6 тис. грн. Рентабельність збільшилася на 0,1225 п.п., що збільшило чистий прибуток на суму 168460,6 тис. грн. Оборотність активів збільшилася на 0,0625 п.п., що призвело до зменшення чистого прибутку на суму 1417,3 тис. грн., а мультиплікатор капіталу зменшився на - 0,2817 п.п., що призвело до зменшення чистого прибутку на -3031,8 тис. грн.

У 2019 р., порівняно з 2018 р. – сума чистого прибутку зменшилася на 554544 тис грн., в тому числі за рахунок факторів: за рахунок зменшення середніх залишків власного капіталу на 28174 тис грн. прибуток збільшився

на 7408,4 тис. грн., за рахунок зменшення рентабельності на -0,4925 п.п., що зменшило чистий прибуток на суму 528328,9 тис. грн. Оборотно́сть активів зменшилась на -0,2275 п.п., що призвело до зменшення чистого прибутку на суму 32843,9 тис. грн., а мультиплікатор капіталу збільшився на 0,1220 п.п., що призвело до зменшення чистого прибутку на 5779,6 тис. грн.

Таким чином, на підставі всього вищезазначеного, необхідно відмітити важливу роль факторного аналізу, як однієї з одних найважливіших складових всього аналітичного процесу на підприємстві. Переваги факторного аналізу полягають у тому, що за його допомогою можна кількісно оцінити вплив кожного чинника на результативний показник, що сприяє правильному прийняттю управлінських рішень в подальшій роботі.

АНОТАЦІЯ

Корж В. Ю. «Теорія і методика обліку та аудиту формування доходу та визначення фінансових результатів на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеса».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
«071 «Облік і оподаткування»»
(шифр та назва спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності». –
(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2020.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку та аудиту доходів та фінансових результатів, методика та організація обліку і аудиту фінансових результатів КП «Теплопостачання міста Одеса». Проаналізовано економічну сутність доходів та фінансових результатів, визначено особливості формування фінансових результатів в комунальних підприємствах; визначено проблемні моменти обліку та аудиту доходів та фінансових результатів КП «Теплопостачання міста Одеса», проведено фінансово-економічної діяльності підприємства, визначено шляхи удосконалення обліку та контролю.

Запропоновано ввести у використання безсальдовий активно-пасивний рахунок 78 "Маржинальний дохід" для організації обліково-аналітичної інформації про доходи і витрати в аналітичному розрізі згідно з системою «Директ-костінг»; змінні витрати у розрізі підприємства обліковувати на рахунку 93 «Витрати на збут», а постійні по підприємству на рахунку 92 «Адміністративні витрати».

Ключові слова:

фінансові результати, доходи, витрати, прибуток, рентабельність, облік, контроль.

ANNOTATION

Korzh V. Theory and methods of accounting and audit of income generation and determination of financial results by the example of Teplopostachannya of Odesa city ME.

Thesis for Master degree in specialty «071 « Accounting and audit»»
(code and name of the specialty)

under the master's program «Accounting, audit and taxation of business activities». –
(title of master program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2020.

Thesis deals with theoretical aspects of accounting and auditing of income and financial results, methods and organization of accounting and auditing of financial results at Teplopostachannya of Odesa city ME. Author analysis economic essence of incomes and financial results, features of formation of financial results in the municipal enterprises are defined; the problematic moments of accounting and audit of incomes and financial results of Teplopostachannya of Odesa city ME are defined, the financial and economic activity of the enterprise is carried out, the ways of improvement of the account and control are defined.

It was proposed to put into use the balanceless active-passive account 78 "Marginal income" for the organization of accounting and analytical information on income and expenses in the analytical context in accordance with the system "Direct costing"; variable costs in terms of the enterprise to account for account 93 "Sales costs", and fixed for the company on account 92 "Administrative costs".

Keywords: income summary, revenues, expenses, profit, profitability accounting, control.